

σαν τοῦ ἐορτάζειν τὴν ἁγίαν καὶ σεβασμίαν ἐορτὴν ταύτην ἐτησίως λαμπρῶς ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ μεγάλη ἐκκλησίᾳ τῇ πρώτῃ Κυριακῇ τῶν ἁγίων νηστειῶν, ἥτις καὶ μέχρι τῆς δευτέρας ἐορτάζεται». Ἡ ἐορτὴ αὕτη ἐορτάζεται τῷ ὄντι μέχρι τῆς σήμερον παρ' ὅλοις τοῖς χριστιανοῖς τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς (1). Σημειωτέον ὅμως ὅτι μικρὸν ἀπὸ τῆς πρώτης ἰδρύσεως αὐτῆς προσέλαβε χαρακτῆρα πολὺ γενικώτερον καὶ σπουδαιότερον, τὸν χαρακτῆρα πινηγύρεως τελουμένης ἕνεκα τοῦ θριάμβου τῆς ὀρθῆς πίστεως κατὰ πάσης ἐν γένει αἰρέσεως. Τούτου δ' ἕνεκα ἐκλήθη πανήγυρις τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἀποτελεῖ μίαν τῶν κυριωτάτων ἐορτῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Τοιοῦτοτρόπως κατελύθη ἡ ἐκκλησιαστικὴ μεταρρυθμισις, διότι οὐ μόνον ἀνεστηλώθησαν αἱ εἰκόνες εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ εἰς πάντα τὰ δημόσια μέρη ἀλλ' ἀποκατετεστάθησαν καὶ τὰ καταργηθέντα μοναστήρια, τὸ δὲ μοναχικὸν τάγμα ἴσχυσε πάλιν, κατ' ἀρχὰς μάλιστα, ἐν τῇ κοινωσίᾳ καὶ ἐν τῇ κυβερνήσει. Ἡ θρασύτης αὐτοῦ δὲν ἐσέβητο οὐδ' αὐτὴν τὴν βασιλείαν. Τῇ 19 Φεβρουαρίου 842 μετὰ τὴν τέλει τῆς πρώτης ἐορτῆς τῆς Ὁρθοδοξίας ἡ Θεοδώρα εἶχε καλέσει εἰς μέγα γεῦμα τὸν Μεθόδιον καὶ ἅπαντα τὸν ἀνώτατον τῆς πρωτεύουσας κληρον, ἐν οἷς ἦτο καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νικαίας Θεοφάνης, εἰς τῶν δύο ἐκείνων ἀδελφῶν μοναχῶν ὧν τὸ μέτωπον εἶχε στιχθῆ, ὡς προείπομεν, ἐπὶ Θεοφίλου. Ὁ διορισμὸς τοῦ Θεοφάνους εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Νικαίας εἶχε συναντήσῃ δυσκολίας τινὰς διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐνομίσθη ἄτοπον ν' ἀποδοθῆ τηλικούτον ἀξίωμα εἰς μοναχὸν ἁμαθῆ καὶ μέχρι χθὲς πλάνητα διατελέσαντα. Ἀλλ' ἡ βασίλισσα ἐπέμεινε κυρίως ἕνεκα τοῦ τεκμηρίου ὅπερ ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ καὶ ὁ Θεοφάνης ἀνεδείχθη οὕτως εἰς τῶν ὑπάτων τῆς Ἐκκλησίας λειτουργῶν. Οὐδ' ἠρέσθη ἡ Θεοδώρα εἰς τὸ ἐξαίρετον ἐκεῖνο δεῖγμα τῆς εὐνοίας ἀλλ' ἐπὶ τοῦ μεγάλου περὶ οὗ ὁ λόγος συμποσίου ἀτενίσασα τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοφάνους καὶ θέλουσα νὰ περιπορθῆ αὐτὸν εἶπεν ὅτι θανατᾶζει τὴν καρτερίαν μεθ' ἧς ὑπέστη τὸ πάθημα καὶ οἰκτῖρει τὴν πρὸς αὐτὸν σκληρότητα τοῦ δράσαντος. Ὁ δ' ἀναιδὴς μοναχός, λησμονῶν τὴν εὐγνωμοσύνην ἣν ὤφειλε πρὸς τὴν βασίλισσαν διὰ τε τὴν προστασίαν ἧς ἠξιώθη παρ' αὐτῆς ἀνέκαθεν καὶ τοὺς ἐπικεικὲς λόγους οὓς αὐτὴ ἐξήνεγκεν, ἐτόλμησε ν' ἀποκριθῆ ὅτι «ὕπερ ταύτης τῆς γραφῆς μάλα τρανῶς ἐν τῷ τοῦ Θεοῦ ἀδεκάστῳ δικαστηρίῳ διαδικάσομαι σὺν τῷ ἀνδρί σου καὶ βασιλεῖ». Ἡ δυστυχὴς βασίλισσα, ἥτις πρὸ ἐνὸς μόλις μηνὸς εἶχε στερηθῆ τὸν σύζυγόν της, ἥτις ἠγάπα αὐτὸν περιπαθῶς, ἥτις ἔπραξεν ὅ, τι ἠδύνατο ἵνα ἐπιτύχῃ τὴν συγχώρησιν αὐτοῦ, καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἀπήλλαξεν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ παντὸς κινδύνου διὰ τῆς ἀπονεμηθείσης ὑπὸ τῆς συνόδου ἀμνηστίας, ἀκούσασα αἴφνης τὴν ἀπειλὴν τοῦ ἀγρίου ἐκείνου μοναχοῦ, ἐταράχθη, ἐδάκρυσε καὶ ἐγερθεῖσα ἐκ τῆς τραπέζης, τί σημαίνουσι λοιπόν, ἠρώτησεν, αἱ δοθεῖσαι εἰς αὐτὴν ἔγγραφοι ὁμολογίαι, ὅτε οὐ μόνον δι' αὐτῶν δὲν λογίζεται συγχωρηθεῖς ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀγῶνας ἐνώπιον τῆς

(1) Ἐν τῇ Κυριακῇ ταύτῃ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐορτάζεται πρὸ πάντων ἡ ἀναστήλωσις τῶν εἰκόνων καὶ ὡς σύμβολον ἱερὸν τῆς τῶν εἰκόνων τιμῆς· ἐν πολλαῖς χώραις τῆς μικρᾶς Ἀσίας φέρεται ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἡ εἰκὼν τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ ὡς αὕτη ἐπὶ αἰῶνας διατηρηθεῖσα ἐν τῇ Ἐδέσῃ τῆς Μεσοποταμίας (ὅπου εἶχε δοθῆ εἰς τὸν Αὐγαρον τὸν βασιλεῖα τῆς χώρας) ἐκομίσθη ἐκεῖθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ τοῦ αυτοκράτορος Ρωμανοῦ Α'. Τοιαύτη εἰκὼν ἐν ταῖς Ἑλλαδικαῖς χώραις εἶναι ἀγνωστος, ἐκτὸς τῶν μοναστηρίων ἴσως (ιδ. περαιτέρω ἐν τῷ Δ' τόμῳ ἐκτενέστερον περὶ τῆς εἰκόνος ταύτης).

